

Kommunstyrelsens förvaltning
Oscar Gustavsson Ekberg, översiktsplanerare
Oscar.gustavssonekberg@bjuv.se

Ert datum

Er referens

Yttrande över ”Boverkets förslag till föreskrifter om översiktsplan; med konsekvensutredning”

Sammanfattning av ärendet

Kommunen har fått en remiss för förslag till nya föreskrifter för översiktsplan från Boverket. Boverket har bemyndigande från regeringen att ta fram nya föreskrifter för hur översiktsplanen ska redovisas och beskrivas. Boverket har tagit fram ett förslag till föreskrifter för översiktsplan som preciserar kraven i 2 kap. 5 c § plan- och byggförordningen (2011:338), PBF. Föreskrifterna innehåller regler om hur informationen i en digital översiktsplan ska definieras och identifieras. Föreskrifterna föreslås träda i kraft den 1 maj 2024 och vara styrande för hur översiktsplaner som påbörjas efter den 31 december 2026 är utformade. Remisstiden är fram till den 25 augusti.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, Josephine Rosendahl och Oscar Gustavsson Ekberg,
2023-07-31

Remiss - Boverkets förslag till föreskrifter om översiktsplan; med
konsekvensutredning

Ärendet

Boverket har bemyndigande från regeringen att ta fram nya föreskrifter för hur översiktsplanen ska redovisas och beskrivas. Boverket har tagit fram ett förslag till föreskrifter för översiktsplan som preciserar kraven i 2 kap. 5 c § plan- och byggförordningen (2011:338), PBF. Föreskrifterna innehåller regler om hur informationen i en digital översiktsplan ska definieras och identifieras.

Boverket har skickat förslag till föreskrifter för att samla in synpunkter från samtliga kommuner, myndigheter och organisationer som berörs av översiktsplaneverksamheten för att sedan revidera föreskrifterna innan de börjar gälla 1 maj 2024. Föreskrifterna blir dock inte obligatoriska att tillämpa förrän på översiktsplaner som påbörjas efter 31 december 2026.

Föreskrifterna består av sju delar. Ett författningsförslag, en inledning, en del om ikraftträdande med informationsinsatser, ett kapitel med rättsliga förutsättningar, ett kapitel med konsekvenser, ett med social hållbarhet och sist en författningskommentar.

Arbetsmetodikerna kommer att ändras och kostnaderna kommer initialt bli högre menar boverket.

Fördelarna med föreskrifterna handlar om ett samordnande av digital data för en effektivare process att söka data samt och en smidigare process att analysera data och utbyta data mellan aktörer. Syftet, med föreskrifterna, är således att underlätta digitalt informationsutbyte med målet om en obruten digital samhällsbyggnadsprocess.

Synpunkter

Förslagets övergripande syfte att bidra till en ökad digital samhällsbyggnadsprocess med förenklat informationsutbyte är något som Bjuvs kommun ställer sig positiv till.

Nedan presenteras några synpunkter på förslaget.

Kontinuerlig översiktsplanering

Att översiktsplaneringen bedrivs kontinuerligt och att planen hålls aktuell är av stor betydelse för att planen ska ge tillräckligt stöd för den efterföljande planeringen. En förutsättning för att översiktsplaneringen ska bedrivas kontinuerligt är att det finns ett engagemang i planeringen från kommunens förtroendevalda. Bjuvs kommun anser att Boverkets förslag till föreskrifter har ett för stort fokus på tekniska lösningar. Kommunen bedömer i detta avseende att Boverkets förslag medför att kravet på innehåll, baserat på teknisk databasstruktur, blir alltför omfattande vilket kan påverka översiktsplanens aktualitet. För långtgående krav på innehåll kan, enligt kommunens bedömning, påverka förutsättningarna för en kontinuerlig översiktsplanering negativt. Förslaget riskerar således minska förtroendevaldas engagemang för översiktsplanens övergripande politiska viljeriktningar, ställningstaganden och överenskommelser.

ÖP-modellen

Kommunen arbetar med framtagande av en ny kommunövergripande översiktsplan och genomför för närvarande samråd. Kommunen nyttjar delvis Boverkets ÖP-modell som struktur för informationen i det planförslag som samråds. Kommunen bedömer att Boverkets nuvarande ÖP-modell, som samrådsförslaget delvis bygger på, inte är tillräckligt utvecklad för att kunna tillämpas i sin helhet. Kommunens bedömning avser den modell (ÖP-modellen 2.1) som Boverket tillhandahåller via sin hemsida. Boverkets förslag till förskrifter medför att Boverket kommer att ta fram ytterligare en version av ÖP-modellen. Boverket kallar kommande modell för ÖP-modellen 3.0. Kommunen har inte tagit del av ÖP-modellen 3.0.

Kommunens bedömning är att ÖP-modellen, som Boverkets förslag till föreskrifter delvis bygger på, inte är tillämpbar för alla kommuner och att ÖP-modellen måste justeras innan den blir vägledande för föreskrifter. Kommunen anser, med stöd i prop. 2019/20:52 (En utvecklad översiktsplanering), att det bör utredas om det finns en risk för att en författningsreglering av ÖP-modellen kan försvåra utvecklingen av översiktsplaneringen.

Översiktsplanens innehåll

Kommunen ställer sig delvis tveksam till det förslag till förskrifter som Boverket presenterar avseende identifikation av översiktsplanens innehåll. Det finns en oklarhet i vissa av förslagets obligatoriska kategorier/begrepp för identifiering och beskrivning av mark- och vattenanvändning. Kommunen anser att det är en utmaning att tolka vad som är skillnaderna mellan olika vissa kategorier/begrepp. Samtidigt medger förslaget en viss flexibilitet

genom införande av nya kategorier/begrepp. Sammantaget finns en risk för begreppsförvirring vilket kan motverka syftet om ett enhetligt system som förenklar informationsutbytet.

Översiktsplanering utgör en del av ett större planeringssystem, där olika plannivåer samverkar med varandra. Kommunen anser det angeläget att redovisningen av olika planeringsförutsättningar inte skymmer kommunens ställningstaganden. De lokala förutsättningarna måste ges utrymme. Vi menar att en för långtgående standardisering av begrepp och utformning kan påverka förutsättningarna för en kontinuerlig översiktsplanering negativt.

Arkivering

I prop. 2019/20:52 (En utvecklad översiktsplanering) avhandlas förslag om digital översiktsplan. Arkiveringsfrågan var då, som den alltjämt är nu, högst aktuell. Kommunen anser att arkiveringsfrågan behöver lösas innan en tidplan sätts för införandet av föreskrifter.

Krav på underlag från myndigheter och regioner - Gemensam plattform

Bjuvs kommun instämmer att förslaget troligtvis kan leda till ett förenklat utbyte av information mellan olika aktörer. Förslaget avser visserligen enbart att det är kommunerna som ska ha digital hantering av data. Kommunerna ska i översiktsplaneringen ta hänsyn till och samtidigt samordna nationella och regionala planer, mål och program. Kommunen anser att det finns bister i vissa av dessa underlag. Önskvärt vore att krav ställdes på myndigheter och regioner att planeringsunderlag och yttranden tillhandahålls kommunerna digitalt och lägesbestämt på en gemensam plattform. Kommunen menar att om målet är att skapa en genomgående digital samhällbyggnadsprocess bör en nationell, gemensam, plattform för arkivering och utbyte av data övervägas.

Kommunen anser sammanfattningsvis:

- För långtgående krav på innehåll kan påverka förutsättningarna för en kontinuerlig översiktsplanering negativt. De lokala förutsättningarna måste ges utrymme. Det är särskilt angeläget i översiktsplanens strategiska del.
- Kommunens bedömning är att ÖP-modellen, som Boverkets förslag till föreskrifter delvis bygger på, inte är tillämpbar för alla kommuner och att ÖP-modellen måste justeras innan den blir vägledande för föreskrifter. Vidare bör det utredas om det finns en risk för att en författningsreglering av ÖP-modellen kan försvåra utvecklingen av översiktsplaneringen.
- Konsekvenserna för arkivering bör uppmärksammas.
- En nationell plattform för arkivering och utbyte av data bör övervägas.
- Kravet om digital omställning bör gälla även för staten och regioner

Bjuvs kommun har i övrigt inget att erinra.

Kommunstyrelsens förvaltnings förslag till beslut

Kommunstyrelsens förvaltning föreslår kommunstyrelsens arbetsutskott besluta att anta föreliggande yttrande som sitt eget samt översända detta till Boverket.

Christian Alexandersson
Tf kommundirektör

Beslutet ska skickas till

remiss@boverket.se dnr: 2787/2022

Samhällsbyggnadschef
Översiktsplanerare
Diariet

(Medskick från boverket: Remissvaren bör lämnas i två versioner: en i exempelvis WORD och en i exempelvis PDF)